ĢENERĀLADVOKĀTA MACEJA ŠPUNARA [*MACIEJ SZPUNAR*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2016. gada 21. septembrī[1]

Lieta C-342/15

Leopoldine Gertraud Piringer

(Oberster Gerichtshof (Augstākā tiesa, Austrija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Direktīva 77/249/EEK — Dalībvalsts tiesiskais regulējums, kurā ir prasīts, ka paraksta īstumu uz pieteikuma reģistrācijai zemesgrāmatā apliecina notārs — LESD 56. pants — Pamatojums — Zemesgrāmatas sistēmas pareiza darbība

1. Šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa, Austrija), kas iesniegts saistībā ar Austrijas pilsones *Leopoldine Gertraud Piringer* kasācijas sūdzību [*Revision*], kur Austrijas pirmās instances tiesa atteicās reģistrēt Austrijas zemesgrāmatā plānoto nekustamā īpašuma pārdošanu, pamatojoties uz to, ka paraksta īstumu uz šī pieteikuma bija apliecinājis nevis notārs, bet Čehijas Republikas advokāts.

2. Piedāvāju Tiesai apstiprināt, ka tai šī lieta būs jāizskata no LESD 56. pantā paredzētās pakalpojumu sniegšanas brīvības aspekta. Šajā kontekstā iesniedzējtiesai ir jāsniedz derīgas norādes saistībā ar samērīguma vērtējumu, ņemot vērā iespējamo nediskriminējoša ierobežojuma pamatojumu.

I – Atbilstošās tiesību normas

A – *Savienības tiesības*

3. Saskaņā ar Padomes 1977. gada 22. marta Direktīvas 77/249/EEK par pasākumiem, kas palīdz advokātiem sekmīgi īstenot brīvību sniegt pakalpojumus[2], 1. panta 1. punktu:

“Šī direktīva tajā noteiktajās robežās un saskaņā ar tajā paredzētajiem nosacījumiem tiek piemērota attiecībā uz advokātu darbību pakalpojumu sniegšanā.

Neskatoties uz jebko šajā direktīvā, dalībvalstis var rezervēt noteiktām juristu kategorijām formālo dokumentu sagatavošanu tiesību iegūšanai uz mirušu personu īpašuma pārvaldīšanu un tādu formālo dokumentu sastādīšanu, kas rada vai nodod tiesības uz zemi.”

1 — Oriģinālvaloda – franču.
2 — OV 1977, L 78, 17. lpp.

4. Šīs direktīvas 4. pantā ir noteikts:

"1. Darbības saistībā ar klienta pārstāvēšanu tiesvedības procesā vai valsts iestādēs veic katrā uzņēmējdalībvalstī saskaņā ar nosacījumiem, kuri piemērojami attiecībā uz šajā valstī reģistrētajiem advokātiem, izņemot jebkurus nosacījumus, kas prasa uzturēšanās tiesības vai reģistrāciju profesionālā organizācijā šajā valstī.

[..]

4. Advokāts, kurš veic darbību, kas nav minēta 1. punktā, arī turpmāk ir pakļauts tās dalībvalsts profesionālās ētikas nosacījumiem un normām, no kuras viņš nāk, neierobežojot tās normas, lai kāds būtu to avots, kuras reglamentē šo profesiju uzņēmējdalībvalstī, jo īpaši tās, kuras attiecas uz advokāta darbības nesavienojamību ar citu darbības veidu veikšanu šajā valstī [..]. Pēdējās no minētajām normām ir piemērojamas vienīgi tad, ja tās ir iespējams ievērot advokātam, kurš nav reģistrēts uzņēmējdalībvalstī, un tiktāl, cik to piemērošana ir objektīvi pamatota, lai nodrošinātu šajā dalībvalstī advokāta darbības pienācīgu veikšanu, profesijas prestižu un to normu ievērošanu, kas attiecas uz nesavienojamību."

5. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 16. februāra Direktīvu 98/5/EK par pasākumiem, lai atvieglotu advokāta profesijas pastāvīgu praktizēšanu dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā iegūta kvalifikācija [3], preambulas 10. apsvērumu:

"[..] tā kā šī direktīva nekādā ziņā neietekmē noteikumus, saskaņā ar kuriem katrā dalībvalstī noteiktas aktivitātes ir rezervētas profesijām, kas nav juridiskā profesija [..]".

6. Šīs direktīvas 5. panta "Darbības joma" 2. punktā ir paredzēts šādi:

"Dalībvalstis, kuras atļauj savā teritorijā noteiktām advokātu kategorijām sagatavot dokumentus, lai iegūtu tiesības pārvaldīt mirušu personu īpašumus un radītu vai nodotu zemes īpašuma tiesības, kas citās dalībvalstīs ir rezervētas profesijām, kas nav advokāta profesija, var izslēgt no šādas darbības veikšanas advokātus, kuri praktizē ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, kas piešķirts vienā no šīm citām dalībvalstīm."

B – *Austrijas tiesības*

7. *Allgemeines Grundbuchsgesetz* (Federālais likums par zemesgrāmatu, redakcijā ar pēdējiem grozījumiem (*BGBl.* Nr. 87/2015 I, turpmāk tekstā – "*GBG*"), 31. pantā ir noteikts:

"1. Reģistrāciju zemesgrāmatā [..] var veikt tikai, pamatojoties uz publiskiem dokumentiem un tādiem privātiem dokumentiem, uz kuriem pušu parakstus ir apliecinājusi tiesa vai notārs un apliecinājuma atzīmē saistībā ar privātpersonām ir ietverts arī dzimšanas datums.

[..]

3. Ārvalstu dokumentu apliecināšana norit saskaņā ar starptautiskiem nolīgumiem. Dokumentiem, kurus ir apliecinājusi Austrijas pārstāvības iestāde, kuras pakļautībā tie tika sagatavoti vai apliecināti, vai arī valsts pārstāvības iestāde tajā valstī, kurā tie tika sagatavoti vai apliecināti, papildu apliecināšana nav jāveic.

[..]"

3 — OV 1998, L 77, 36. lpp.

8. *GBG* 53. pantā ir paredzēts šādi:

“1. Īpašniekam ir tiesības lūgt izdarīt zemesgrāmatā atzīmi par nodomu īpašumu pārdot vai apgrūtināt, lai no pieprasījuma brīža noteiktu reģistra prioritāti tiesībām, kuras tiktu reģistrētas šīs pārdošanas vai apgrūtināšanas rezultātā.

[..]

3. Atzīmes uz šādiem pieteikumiem var tikt pieļautas tikai tad, ja saskaņā ar zemesgrāmatu ir pieļaujama nodibināmo tiesību vai pastāvošo tiesību dzēšanas reģistrācija un ja parakstu uz reģistrācijas pieteikuma ir apliecinājusi tiesa vai notārs. Piemēro 31. panta 3.–5. punktu.

[..]”

II – Tiesvedības rašanās fakti un prejudiciālie jautājumi

9. *L. G. Piringer* pieder puse no nekustamā īpašuma Austrijā.

10. 2009. gada 25. februārī *České Budějovice* (Čehijas Republika) viņa parakstīja pieteikumu reģistrēt zemesgrāmatā prioritātes noteikšanu viņas nekustamā īpašuma daļas plānotajai pārdošanai. Prasītājas paraksta īstumu uz šī pieteikuma apliecināja Čehijas Republikas advokāts, kas saskaņā ar viņa valsts tiesībām šajā nolūkā izdarīja atzīmi, it īpaši norādot prasītājas dzimšanas datumu, kā arī viņas identitātes pierādīšanai uzrādīto personas apliecinošo dokumentu. Advokāts ar savu parakstu tajā apliecina, ka *L. G. Piringer* viņa klātbūtnē pašrocīgi ir parakstījusi minēto pieteikumu vienā eksemplārā.

11. 2014. gada 15. jūlijā *L. G. Piringer* šo pieteikumu reģistrācijai iesniedza *Bezirksgericht Freistadt* (Freištates pirmās instances tiesa, Austrija), kas uztur zemesgrāmatu. Tā noraidīja šo pieteikumu ar 2014. gada 18. jūlija lēmumu, pamatojoties uz to, ka prasītājas paraksta īstumu nebija apliecinājusi tiesa vai notārs, kā tas ir noteikts *GBG* 53. panta 3. punktā. Turklāt šī tiesa uzskatīja, ka apliecinājums ar Čehijas Republikas advokāta parakstu neietilpst starp Austrijas Republiku un Čehoslovākijas Sociālistisko Republiku 1961. gada 10. novembrī noslēgtā nolīguma par tiesu iestāžu sadarbību civillietās, publisko aktu atzīšanu un juridiskas informācijas sniegšanu (*BGBl*. Nr. 309/1962), kas joprojām ir piemērojams abpusējās attiecībās ar Čehijas Republiku (*BGBl*. Nr. 123/1997, turpmāk tekstā – “Austrijas un Čehijas Republikas nolīgums”), piemērošanas jomā, un katrā ziņā tajā nav saskaņā ar šī nolīguma 21. un 22. pantā prasītā oficiālā zīmoga nospieduma.

12. Ar 2015. gada 25. novembra rīkojumu *Landesgericht Linz* (Lincas apgabaltiesa, Austrija) apstiprināja šo lēmumu, it īpaši uzskatot, ka, pat ja apliecinājums par paraksta īstumu bija publisks dokuments Čehijas Republikas tiesību izpratnē, tā atzīšanai Austrijā bija piemērojams Austrijas un Čehijas Republikas nolīguma 21. panta 2. punkts. Taču, tā kā šī tiesību norma ierobežo savstarpēju atzīšanu privātiem dokumentiem, kurus sagatavojusi “tiesa, administratīvā iestāde vai Austrijas notārs”, tās piemērošanas jomas paplašināšana uz Čehijas Republikas advokātu sagatavotajiem dokumentiem būtu ne tikai pretrunā šī panta formulējumam, bet arī līgumslēdzēju pušu gribai.

13. *L. G. Piringer* ir iesniegusi kasācijas sūdzību [*Revision*], *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa) būtībā uzskata, ka šajā lietā Austrijas un Čehijas Republikas nolīgums nav piemērojams, un pauž šaubas par to, vai ar Savienības tiesībām ir saderīga *GBG* 53. panta 2. punktā paredzētā prasība par notāra apliecinājumu.

14. Šajos apstākļos iesniedzējtiesa nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas 77/249 par pasākumiem, kas palīdz advokātiem sekmīgi īstenot brīvību sniegt pakalpojumus, 1. panta 1. punkta otrais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstij parakstu īstuma apliecināšanu uz dokumentiem, kas ir vajadzīgi tiesību uz nekustamo īpašumu nodibināšanai vai pārejai, ir iespējams izslēgt no advokātu pakalpojumu sniegšanas brīvības un šādas darbības atļaut tikai valsts notāriem?

2) Vai LESD 56. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tiek pieļauta reģistrācijas valsts (Austrija) tiesību norma, saskaņā ar kuru parakstu īstumu apliecināšanu uz dokumentiem, kas ir vajadzīgi tiesību uz nekustamo īpašumu nodibināšanai vai pārejai, ir paredzēts veikt tikai valsts notāriem, no kā izriet, ka Čehijas Republikā praktizējoša advokāta tā prakses valstī veikts apliecinājums par paraksta īstumu netiek atzīts reģistrācijas valstī, lai gan šim apliecinājumam saskaņā ar Čehijas Republikas tiesībām ir tādas pašas juridiskās sekas kā oficiālam apliecinājumam, jo īpaši tādēļ, ka

   a) jautājums par Čehijas Republikā praktizējoša advokāta veikta paraksta uz pieteikuma reģistrācijai zemesgrāmatā reģistrācijas valstī īstuma apliecinājuma atzīšanu skar tāda advokāta pakalpojuma brīvības īstenošanu, kura nav piešķirta reģistrācijas valstī praktizējošiem advokātiem, un atteikšanās atzīt šādu apliecinājumu tādēļ nav pakļauta aizlieguma ierobežojumam,

vai

   b) šādas darbības paredzēšana tikai valsts notāriem ir pamatota aktu tiesiskuma un tiesiskās noteiktības (dokumentiem par tiesiskiem darījumiem) nodrošināšanai un tādēļ kalpo primāriem vispārējo interešu apsvērumiem, un turklāt ir piemērota šī mērķa reģistrācijas valstī sasniegšanai?"

15. *L. G. Piringer*, Austrijas, Čehijas Republikas, Vācijas, Spānijas, Francijas, Latvijas, Luksemburgas, Polijas un Slovēnijas valdības, kā arī Eiropas Komisija iesniedza savus apsvērumus. *L. G. Piringer*, Austrijas, Čehijas Republikas, Vācijas, Spānijas, Francijas, Luksemburgas un Polijas valdības, kā arī Komisija tika uzklausītas tiesas sēdē, kas notika 2016. gada 6. jūnijā.

III – Analīze

A – *Par pirmo jautājumu*

16. Ar savu pirmo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai ar Direktīvu 77/249 pretrunā ir tas, ka dalībvalsts paraksta īstuma apliecināšanu uz dokumentiem, kas ir vajadzīgi tiesību uz nekustamo īpašumu nodibināšanai vai pārejai, ir paredzēts veikt tikai notāram.

1) Par Direktīvas 77/249 1. panta 1. punkta pirmo teikumu

17. Saskaņā ar Direktīvas 77/249 1. panta 1. punkta pirmo teikumu tā tiek piemērota tajā noteiktajās robežās un saskaņā ar tajā paredzētajiem nosacījumiem attiecībā uz *advokātu darbību* pakalpojumu sniegšanā.

a) Pakalpojuma sniedzēja pārvietošanās neesamība

18. Vairākums valdību, kas iesniegušas apsvērumus, uzskata, ka šajā lietā Direktīva 77/249 nav piemērojama, jo nav notikusi advokāta, kas ir reģistrēts vienā dalībvalstī, fiziska pārvietošanās uz citu dalībvalsti.

19. Es nepiekrītu šādai Direktīvas 77/249 tiesību normu interpretācijai.

20. Direktīvas 77/249 preambulas otrajā apsvērumā ir norādīts, ka šajā direktīvā ir "iekļauti vienīgi pasākumi, lai veicinātu advokātu efektīvas darbības pakalpojumu sniegšanā". Šīs direktīvas 4. pants reglamentē "darbības saistībā ar klienta pārstāvēšanu tiesvedības procesā vai valsts iestādēs" un tajā ir skaidri nošķirta advokāta izcelsmes valsts un uzņemošā valsts.

21. Tādējādi no šīs tiesību normas es secinu, ka, pieņemot Direktīvu 77/249, likumdevēja mērķis bija kontrolēt advokāta pārvietošanos uz citu dalībvalsti un it īpaši viņš vēlējās atvieglot klienta pārstāvēšanu valsts iestādē vai tiesā, kurā ir nepieciešama advokāta fiziska klātbūtne, ievērojot Direktīvā 77/249 paredzētos nosacījumus.

22. Taču, kā savos apsvērumos norāda Komisija, tas neizslēdz to, ka Direktīvā 77/249 ir paredzētas arī citas advokāta pārrobežu pakalpojumu formas. Pat ja 1977. gadā pieņemtajā Direktīvā 77/249 nekādi nevarēja aplūkot attiecības, kuras šobrīd var uzturēt advokāti, klienti, iestādes un tiesas, sazinoties elektroniski, nav nekāda iemesla tam, kas pamatotu, ka šie pakalpojumu sniegšanas veidi nebūtu iekļauti Direktīvas 77/249 piemērošanas jomā, ja šajās tiesību normās izvirzītais aizsardzības mērķis tiek sasniegts.

23. Pakalpojums var tikt sniegts arī tad, ja pārvietojas nevis advokāts, bet šī pakalpojuma saņēmējs. Turklāt varētu arī paredzēt situāciju, kurā pakalpojums tiktu pārvietots, piemēram, sniedzot juridisko palīdzību pa telefonu vai nosūtot [atbildi] pa elektronisko pastu vai pa pastu.

b) Par jēdzienu "advokāta darbība"

24. Direktīvā 77/249 nav sniega jēdziena "advokāta darbība" definīcija [4].

25. Savukārt, šīs direktīvas 1. panta 2. punktā detalizēti ir noteikts, ko tajā saprot ar "advokātu" attiecīgajās Savienības dalībvalstīs. No tā varētu secināt, ka jebkura saskaņā ar valsts tiesībām advokātam uzticēta darbība ir advokāta darbība un ka, citiem vārdiem, runa būtu par neautonomu Savienības līmenī un decentralizētu jēdzienu. No tā izrietētu, ka tāda darbība kā "paraksta īstuma apliecinājums" saskaņā ar Čehijas Republikas likuma 25.a pantu būtu advokāta darbība.

26. Turklāt Direktīva 77/249 atbilst savstarpējās atzīšanas loģikai, kā tas skaidri izriet no tās 2. panta, saskaņā ar kuru katra dalībvalsts šīs direktīvas 1. panta 1. punktā norādīto darbību veikšanai atzīst par advokātu jebkuru personu, kas uzskaitīta tā paša panta 2. punktā. Savstarpējā atzīšana principā nozīmē, ka standarti, normas vai definīcijas ir noteiktas valsts tiesībās.

27. Neraugoties uz to, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tādas Savienības tiesību normas formulējums, kurā nav nevienas tiešas norādes uz dalībvalstu tiesībām, lai noteiktu tās jēgu un tvērumu, parasti visā Eiropas Savienībā ir jāinterpretē autonomi un vienveidīgi [5].

4 — Turklāt šajā direktīvā nav precizēts, vai darbībai ir jābūt advokāta darbībai izcelsmes valstī, proti, Čehijas Republikā, uzņemošajā valstī, proti, Austrijā, vai arī tas, vai runa ir par autonomu jēdzienu, kas ir neatkarīgs no darbībām, kuras veiktas abās šajās dalībvalstīs.

5 — Skat. spriedumu, 2015. gada 16. jūlijs, *Abcur* (C-544/13 un C-545/13, EU:C:2015:481, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).

28. Neuzskatu, ka šo judikatūru būtu jāpiemēro šajā gadījumā, ņemot vērā to, ka jēdziens "advokāts" ir definēts, atsaucoties uz valsts tiesībām.

29. Es drīzāk uzskatu, ka jēdziens "advokāta darbība" ir hibrīds jēdziens, ciktāl tas ietver autonomus elementus un elementus, kas ir jādefinē katrai dalībvalstij.

30. Attiecībā uz šiem autonomajiem elementiem Direktīvas 77/249 4. panta 1. punktā ir atsauce uz "darbīb[ām] saistībā ar klienta pārstāvēšanu tiesvedības procesā vai valsts iestādēs"[6].

31. Turklāt var secināt, ka jēdziens "advokāta darbība" ietver arī juridiskās palīdzības sniegšanu.

32. Paraksta īstuma apliecināšana pati par sevi, šķiet, neatbilst šādai prasībai, jo tās veikšanai juridiskās zināšanas nav nepieciešamas. Tādējādi es ļoti šaubos – vismaz ņemot vērā pamatlietā aplūkotos tiesību aktus, ka vienkāršu paraksta īstuma apliecināšanu var kvalificēt kā "advokāta darbību", jo jēdziens ietver autonomus elementus tādējādi, ka tie attiecas uz darbībām, kuras ir saistītas ar iegūtajām juridiskajām zināšanām.

2) Par Direktīvas 77/249 1. panta 1. punkta otro teikumu

33. Saskaņā ar Direktīvas 77/249 1. panta 1. punkta otro teikumu dalībvalstis formālo dokumentu sagatavošanu tiesību iegūšanai uz mirušu personu īpašuma pārvaldīšanu un tādu formālo dokumentu sastādīšanu, kas rada vai nodod tiesības uz zemi, var uzticēt tikai noteiktām juristu kategorijām.

34. Kā norāda Vācijas valdība un Komisija, šī tiesību norma tika iekļauta Lielbritānijas un Īrijas tiesību sistēmas dēļ, lai ņemtu vērā īpašo juridisko situāciju šajās abās dalībvalstīs, kurās noteiktas advokātu kategorijas darbojas nekustamā īpašuma tiesību jomā. Tādējādi šīs tiesību normas mērķis ir novērst iespēju, ka citu dalībvalstu advokāti veic attiecīgās darbības Apvienotajā Karalistē vai Īrijā.

35. 1977. gadā citām dalībvalstīm, kas nebija Apvienotā Karaliste un Īrija, nebija jāievieš šāds regulējums, paredzot atkāpi, jo šāda veida darbības tās uzticēja notāriem un nebija strīda, ka šādas darbības neietilpa Direktīvas 77/249 piemērošanas jomā.

36. Līdzīgi Direktīvas 98/5 5. panta 2. punktā ir noteikts, ka "dalībvalstis, kuras atļauj savā teritorijā noteiktām advokātu kategorijām sagatavot dokumentus, lai iegūtu tiesības pārvaldīt mirušu personu īpašumus un radītu vai nodotu zemes īpašuma tiesības, kas citās dalībvalstīs ir rezervētas *profesijām, kas nav advokāta profesija*[7], var izslēgt no šādas darbības veikšanas advokātus, kuri praktizē ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, kas piešķirts vienā no šīm citām dalībvalstīm".

37. Turklāt šo interpretāciju arī apstiprina Direktīvas 98/5 preambulas 10. apsvērums, saskaņā ar kuru "būtu jāparedz, tāpat kā Direktīvā [77/249], iespēju izslēgt no to advokātu darbības, kuri praktizē ar savas mītnes valsts profesionālajiem nosaukumiem Lielbritānijā un Īrijā, noteiktu formālu dokumentu sagatavošanu īpašumtiesību maiņas un mantošanas jomā".

38. Es uzskatu, ka, lai arī Direktīvas 77/249 sistēma un tiesību normās paredzētie noteikumi to atļauj, šī direktīva būtu jāinterpretē atbilstoši Direktīvas 98/5 noteikumiem. Proti, Direktīvai 77/249 un Direktīvai 98/5 ir viens un tas pats mērķis un tajās ir ievērota viena un tā pati loģika, proti, advokātu pārrobežu profesionālās darbības liberalizācija, vai nu tā būtu pagaidu liberalizācija, kā tas ir paredzēts Direktīvā 77/249, vai nu tā būtu pastāvīga liberalizācija, kā tas ir paredzēts Direktīvā 98/5[8].

6 — Šīs direktīvas 5. panta 1. punktā arī atsauce uz "darbīb[ām] klienta pārstāvēšanai tiesvedības procesā".

7 — Mans izcēlums.

8 — Skat. arī Barnard, C., *The substantive law of the EU. The four freedoms*, Oxford University Press, 4. izd., 2013, 320. lpp., saskaņā ar kuru šīs direktīvas ir divas vienas un tās pašas problēmas ("*jigsaw*") sastāvdaļas.

39. Tādējādi uz pirmo prejudiciālo jautājumu es ierosinu atbildēt, ka Direktīvas 77/249 noteikumiem nav pretrunā tas, ka paraksta īstuma apliecināšanu uz dokumentiem, kas ir vajadzīgi tiesību uz nekustamo īpašumu nodibināšanai vai pārejai, dalībvalsts atļauj veikt tikai notāram.

B – *Par otro jautājumu*

40. Ar savu otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai LESD 56. pantam pretrunā ir tas, ka paraksta īstuma apliecināšanu uz dokumentiem, kas ir vajadzīgi tiesību uz nekustamo īpašumu nodibināšanai vai pārejai, dalībvalsts atļauj veikt tikai notāram.

41. Iesākumā ir jānorāda, ka forma prasības reģistrācijai zemesgrāmatā tiek noteikta valsts tiesībās [9]. No tā izriet, ka piemērojamās tiesības ir par reģistru atbildīgās valsts tiesības. Tātad pamatlietā forma prasības reģistrācijai zemesgrāmatā ir paredzēta Austrijas tiesībās.

42. Ja forma prasības reģistrācijai zemesgrāmatā ir noteikta valsts tiesībās, tai acīmredzami ir jābūt saderīgai ar Savienības tiesībām un šajā gadījumā it īpaši ar LESD 56. pantā nostiprināto pamatbrīvību sniegt pakalpojumus.

1) Par pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu

43. Saskaņā ar LESD 56. pantu pakalpojumu sniegšanas brīvības "ierobežojumi" ir aizliegti.

44. No pastāvīgās judikatūras izriet, ka LESD 56. pantā ir paredzēts ne tikai novērst jebkādu diskrimināciju pret citā dalībvalstī reģistrētu pakalpojumu sniedzēju tā pilsonības dēļ, bet arī atcelt jebkādu pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu, kaut arī tas ir vienādi piemērojams gan vietējiem, gan citu dalībvalstu pakalpojumu sniedzējiem, ja šis ierobežojums aizliedz, apgrūtina vai padara mazāk pievilcīgus tā pakalpojumu sniedzēja pakalpojumus, kurš reģistrēts citā dalībvalstī, kurā tas likumīgi sniedz līdzīgus pakalpojumus [10].

45. Turklāt saskaņā ar Tiesas judikatūru LESD 56. pantā ir prasīts novērst jebkādus pakalpojumu sniegšanas pamatbrīvības ierobežojumus, kas noteikti tādēļ, ka pakalpojumu sniedzējs ir reģistrēts citā dalībvalstī, nevis dalībvalstī, kurā tiek sniegts pakalpojums [11].

46. Kā savos apsvērumos pamatoti norāda Komisija, attiecīgais regulējums izslēdz, ka ikviens, kas nav Austrijas notārs, juridiski korekti apliecina paraksta īstumu uz pieteikuma reģistrācijai zemesgrāmatā. Šāds pasākums nerada diskrimināciju pret Austrijas advokātiem un Čehijas Republikas advokātiem saistībā ar pakalpojuma izcelsmi. Tomēr tas ierobežo Čehijas Republikas advokātu pakalpojumu sniegšanas brīvību.

47. Tādējādi šeit runa ir par pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu, kas izriet no tā, ka vienā dalībvalstī sniegtā pakalpojuma produkts noteiktās situācijās netiek atzīts citā dalībvalstī. Čehijas Republikā veikts paraksta īstuma apliecinājums nav izmantojams Austrijā reģistrācijas veikšanai zemesgrāmatā [12].

9 — Turklāt, nevēloties nekādā ziņā skart LESD 81. panta piemērošanas jomu, nav neviena Savienības juridiskā instrumenta, kas regulē šo problēmu.

10 — Skat. it īpaši spriedumu, 2013. gada 18. jūlijs, *Citroën Belux* (C-265/12, EU:C:2013:498, 35. punkts un tajā minētā judikatūra).

11 — Skat. spriedumu, 2014. gada 19. jūnijs, *Strojírny Prostějov* un *ACO Industries Tábor* (C-53/13 un C-80/13, EU:C:2014:2011, 34. punkts un tajā minētā judikatūra).

12 — Tādējādi nevar pieņemt Vācijas valdības argumentu, saskaņā ar kuru, ņemot vērā Austrijas tiesību aktu formālo raksturu, advokāta darbība netiek ierobežojoši ietekmēta.

48. Visbeidzot ir jāuzsver, ka Tiesa 2011. gada 24. maija spriedumā Komisija/Vācija [13] jau ir paskaidrojusi, ka Austrijas notāriem uzticētā apliecināšanas darbība pati par sevi nav tieša un konkrēta dalība valsts varas īstenošanā LESD 51. panta pirmās daļas izpratnē. Tādējādi nevarot atsaukties uz izņēmumu attiecībā uz valsts varas īstenošanu, kas izriet no LESD 62. panta un 51. panta pirmās daļas.

2) Par pamatojumu

49. Manuprāt, šīs lietas juridiskā būtība ir rodama iespējamā pamatojuma līmenī.

50. Visu dalībvalstu, proti, Austrijas, Čehijas Republikas, Vācijas, Spānijas, Francijas, Latvijas, Luksemburgas, Polijas un Slovēnijas, valdības, kas ir iesniegušas apsvērumus, lai arī atsevišķi to argumentu elementi atšķiras, uzskata, ka attiecīgie tiesību akti ir pamatoti, savukārt Komisija ir pretējās domās.

a) Primārais vispārējo interešu apsvērums: zemesgrāmatu sistēmas pareiza darbība

51. 2011. gada 24. maija spriedumā Komisija/Austrija [14] Tiesa ir uzskatījusi, ka "tas, ka notāra darbībām ir vispārēju interešu mērķis, proti, tostarp garantēt privātpersonu starpā noslēgto aktu likumību un tiesisko drošību, ir primārs vispārējo interešu apsvērums, kas var pamatot iespējamus [LESD 49.] panta ierobežojumus, kuri izriet no notāru darbībai raksturīgajām īpatnībām, kā, piemēram, kontrole, kurai notāri ir pakļauti tiem piemērotajās iecelšanas amatā procedūrās, to skaita un to teritoriālās piekritības ierobežojums vai arī noteikumi par to atlīdzību, neatkarību, [amatu] nesavienojamību un neatceļamību no amata, ciktāl ar šiem ierobežojumiem minētos mērķus iespējams sasniegt un tie ir vajadzīgi šim nolūkam".

52. Šajā kontekstā es tāpat kā Vācijas un Polijas valdības uzskatu, ka zemesgrāmatu sistēmas pareiza darbība ir saistīta ar tiesiskuma un tiesiskās noteiktības garantiju.

53. Kā pamatoti uzsver Vācijas valdība, zemesgrāmatai dažās valstīs, piemēram, Austrijas Republikā un Vācijas Federatīvajā Republikā, kopumā un it īpaši darījumos ar nekustamo īpašumu ir izšķiroša nozīme. Proti, reģistrācija zemesgrāmatā rada tiesības tādā nozīmē, ka īpašumtiesības rodas tikai brīdī, kad notiek reģistrācija zemesgrāmatā. Zemesgrāmatas aizsardzība un tajā izdarīto ierakstu precizitāte veicina tiesu sistēmas pareizu darbību [15].

54. Tagad ir jāizskata jautājums par to, vai fakts, ka atļauja veikt paraksta īstuma apliecinājumu reģistrācijai zemesgrāmatā ir piešķirta tikai notāriem tādos apstākļos kā pamatlietā minētie, atbilst samērīguma prasībām.

b) Austrijas tiesību aktu samērīgums

55. Lai izpildītu samērīguma prasību, pasākumam vispirms ir jābūt atbilstošam (piemērotam vai tādam), kas nodrošina izvirzītā mērķa īstenošanu.

56. Piemērotība nodrošināt izvirzītā mērķa sasniegšanu ir atzīstama vienīgi tad, ja attiecīgais pasākums patiešām atbilst centieniem to sasniegt saskanīgi un sistemātiski [16].

13 — C-53/08, EU:C:2011:338, 91.–95. punkts.

14 — C-53/08, EU:C:2011:338, 96. punkts.

15 — Kas saskaņā ar Tiesas judikatūru ir primārais vispārējo interešu apsvērums. Skat. spriedumu, 1996. gada 12. decembris, *Reisebüro Broede* (C-3/95, EU:C:1996:487, 36. punkts).

16 — Skat. spriedumu, 2010. gada 16. decembris, *Josemans* (C-137/09, EU:C:2010:774, 70. punkts), kā arī attiecībā uz preču brīvu apriti manus secinājumus lietā *Deutsche Parkinson Vereinigung* (C-148/15, EU:C:2016:394, 48. un nākamie punkti)

57. Kā pamatoti uzsver Polijas valdība, šajā gadījumā Austrijas tiesību aktu piemērotība, šķiet, nevar tikt apstrīdēta. Rezervējot notāriem pilnvaras apliecināt paraksta īstumu, atbilstoši tiek nodrošināta zemesgrāmatas pareiza darbība.

58. Otrkārt, pasākumam nav jāpārsniedz tas, kas ir vajadzīgs mērķa īstenošanai. Ja vairāki pasākumi ļauj sasniegt vienu un to pašu mērķi, ir jāizvēlas pasākums, kas vismazāk ierobežo pakalpojumu sniegšanas brīvību.

59. Iesākumā jākonstatē, ka nedz iesniedzējtiesa savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, nedz Austrijas valdība savos apsvērumos nav aplūkojušas šo jautājumu, kuram, manuprāt, ir būtiska nozīme. It īpaši nedz iesniedzējtiesa, nedz Austrijas valdība nav norādījušas, ka prasības, kas ir jāievēro Austrijas notāriem un Čehijas Republikas advokātiem, no Čehijas Republikas puses esot tādas, kuras traucē zemesgrāmatu sistēmas pareizu darbību Austrijā.

60. Pamatlietā aplūkotajai apliecināšanai nav nepieciešamas Austrijas tiesību zināšanas, nedz, starp citu, arī juridiskās zināšanas. Kā pamatoti uzsver Komisija, apliecināšanai nav jāsagatavo akti vai jāsniedz juridiskā palīdzība sarežģītos jautājumos, bet tikai ir jākonstatē klātesošas personas identitāte un jāapstiprina, ka tā ir pašrocīgi parakstījusi dokumentu.

61. Sistemātiska pakalpojuma sniegšanas uzticēšana tikai Austrijas notāram sākotnēji varētu šķist acīmredzami pārmērīga.

62. Tomēr, pamatojoties uz Tiesas rīcībā esošo informāciju, es uzskatu, ka attiecīgie tiesību akti, saskaņā ar kuriem parakstu īstumu apliecināšanu uz dokumentiem, kas ir vajadzīgi tiesību uz nekustamo īpašumu nodibināšanai vai pārejai, ir paredzēts veikt tikai valsts notāriem, ir samērīgi.

63. Austrijas Republika rezervē pilnvaras notāriem, jo tā ļoti uzticas tiesām un notāriem. Šajā kontekstā, it īpaši attiecībā uz notāriem, es neapšaubīšu Austrijas likumdevēja izvēli uzticēt apliecināšanu tikai tādam tiesību speciālistam, kas ir pakļauts stingrai valsts kontrolei.

64. Turklāt, manuprāt, Austrijas Republikai ir ļoti lielas grūtības pietiekami uzraudzīt ārvalstu advokātu pieteikumu zemesgrāmatām apliecināšanas darbību un ar disciplināriem pasākumiem sodīt par iespējamiem pārkāpumiem. Tādas dalībvalsts kā Austrija, kas paredz tiesiskuma preventīvās administrācijas sistēmu, nekustamā īpašuma aizsardzībai ieviešot zemesgrāmatu un tās sniegtās garantijas, praktiski nevar atteikties no valsts kontroles funkcijām un reģistrācijas zemesgrāmatā kontroles efektivitātes garantijas.

65. Katrā ziņā pamatlietā aplūkotā Čehijas Republikas advokātu uzraudzības sistēma, kā to ir izskaidrojusi Čehijas Republikas valdība, nerada pietiekamās garantijas [17].

66. Pamatojoties uz Tiesas rīcībā esošo informāciju, tāda sistēma, manuprāt, nevar nodrošināt faktisku, atbilstīgu un efektīvu kontroli, kas būtu salīdzināma ar notāru kontroli latīņu notariāta valstīs un kas nodrošinātu augstu uzticības pakāpi.

67. Tāpēc uz otro jautājumu es ierosinu Tiesai atbildēt, ka LESD 56. pantam nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā *GBG* 31. pants, saskaņā ar kuru parakstu īstuma apliecināšanu uz dokumentiem, kas ir vajadzīgi tiesību uz nekustamo īpašumu nodibināšanai vai pārejai, ir paredzēts veikt tikai valsts notāriem.

17 — Čehijas Republikas valdība tiesas sēdē paskaidroja, ka paraksta īstuma apliecināšanai Čehijas Republikā notāru un advokātu uzturētie reģistri tiek regulāri kontrolēti. Notāru uzturētie reģistri tiek kontrolēti divos līmeņos, tostarp to kontrolē Tieslietu ministrija, savukārt advokātu reģistrus kontrolē tikai kolēģija.

IV – Secinājumi

68. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es iesaku Tiesai uz *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa) prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

Nedz Padomes 1977. gada 22. marta Direktīvas 77/249/EEK par pasākumiem, kas palīdz advokātiem sekmīgi īstenot brīvību sniegt pakalpojumus, tiesību normām, nedz LESD 56. pantam nav pretrunā tas, ka paraksta īstuma apliecināšanu uz dokumentiem, kas ir vajadzīgi tiesību uz nekustamo īpašumu nodibināšanai vai pārejai, dalībvalsts atļauj veikt tikai notāram.